

## TILINTARKASTUSKERTOMUS 2017

### Tuusniemen kunnanvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Tuusniemen kunnan hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2017. Tilinpäätös sisältää kunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kunnanhallitus ja muu konserni johto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtävälakeiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

### Tarkastuksen tulokset

Kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

### Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Tuusniemellä 7.6.2018

BDO Auditor Oy, tilintarkastusyhteisö

  
Lilja Koskelo  
JHT, HT

**TUUSNIEMEN KUNNAN  
ARVIOINTIKERTOMUS 2017**



VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA  
TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

## 1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuonna 2017 Tuusniemellä kunnan johtavissa viranhaltijoissa tapahtui paljon muutoksia. Vuoden aikana kunnanjohtajan virkaa hoiti kolme eri henkilöä, myös hallintojohtajana oli kolme eri henkilöä, sivistysjohtajanakin oli kaksi eri henkilöä.

Huhtikuussa oli kunnallisvaalit. Valtuustoon tuli uusia henkilöitä, valtuuston koko pieneni 21:stä 17:sta. Kunnanhallitus ja lautakunnat uusiutuivat myöskin.

Tarkastuslautakuntaan valitut henkilöt ovat kaikki uusia, myös kunnan tilintarkastaja on uusi henkilö.

Kunnan talous on kohtuullisessa kunnossa. Tilinpäätös on lievästi ylijäämäinen. Alijäämäisen talousarvion parempaan tulokseen on vaikuttanut arvioitua pienemmät menot (sosiaali- ja terveystoimi). Tilinpäätöstä arvioitaessa on syytä kiinnittää huomiota kunnallisveron pienemiseen edellisestä vuodesta 365.000 €. Tähän osaltaan voi olla syynä työikäisten väestön väheneminen n. 40 henkilöä/vuosi. Kunnan lainakanta on keskimääräistä pienempi.

Savon Kuitu ja Istekki ovat aiheuttaneet päättäjille päänvaivaa niin taloudellisesti kuin myös toiminnallisestikin.

Tuusniemi on hyvä paikka asua, kunnalla on myytävänä tontteja niin kuivalla maalla kuin myös rantatontteja. Viime vuonna toisen kerran järjestetyt Kutujuhlat olivat yleisömenestys.

Luottamushenkilöiden tekemä päätöksenteko on sujunut hyvin.

Tuusniemi 7.6.2018



Hannu Smolander

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

## 2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

### 2.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Lautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan:

- a. Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.
- b. Huolehdittava kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- c. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- d. tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkastussäännön 4 §:n mukaan lautakunnan on:

- a. Seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tarkastuksen kehittämiseksi
- b. Tehdä tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- c. Pitää huolta valvonnan kokonaisuudesta ja koordinoida ulkoisen ja sisäisen valvonnan toimintoja

## 2.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Valtuusto on valinnut 19.6.2017 § 21 toimikaudeksi 2017 - 2021 tarkastuslautakunnan, jonka kokoonpano on ollut tarkastusvuonna 2017 seuraava:

Puheenjohtajaa	pj. Hannu Smolander	vj Martti Kähkönen
Varapuheenjohtaja	Tomi Leppänen	vj Jyrki Romppanen
Jäsen	Leena Savolainen	vj Marja Sutinen

Kuntalain 121 §:n mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava valtuutettuja. Lautakunnan teknisen sihteerin tehtäviä ovat hoitaneet arkistonhoitajat *Maija-Liisa Itkonen, Sisko Savolainen ja Riitta Parviainen.*

## 2.3. Tilintarkastaja

Valtuusto on valinnut 4.9.2017 § 44 Tuusniemen kunnan vuosien 2017 - 2018 tilintarkastajaksi jatkamaan entisen tarkastusyhteisön, BDO Auditor Oy:n. Sen nimemääränä tilintarkastajana on toiminut JHT –tilintarkastaja Lilja Koskelo, joka on myös toiminut lautakunnan sihteereinä.

## 2.4. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan jäsenten vastuunjako ei eritelty lautakunnittain vuodelle 2017. Kaikki lautakunnan jäsenet ovat seuranneet kaikkien lautakuntien ja hallintokuntien toimintaa tutustumalla lautakuntien pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta kokoontui 7 kertaa vuonna 2017, ja tehtyjä päätöksiä oli 57.

### Henkilöiden kuulemiset

10.10.2017

Timo Kiviluoma, kunnanjohtaja

Helena Meyes, hallintojohtaja

14.11.2017

Timo Kiviluoma, kunnanjohtaja

Helena Meyes, hallintojohtaja

Mika Karvonen, tekninen johtaja

4.12.2017

Timo Kiviluoma, kunnanjohtaja

Paula Matilainen, rakennustarkastaja

Janne Karttunen, rehtori

Mika Karvonen, tekninen johtaja

Lisäksi lautakunta on kokoontunut käsittelemään arviointikertomusta 18.5.2018 ja 7.6.2018, jolloin oli myös arviointikertomuksen luovutus.

Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin 4.12.2017 kouluun ja 29.1.2018 Tuusniemen kunnan palvelukeskukseen.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin perustana ovat olleet kunnanvaltuuston vuoden 2017 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä kunnanhallituksen 9.4.2018 § 53 hyväksymä vuoden 2017 tilinpäätös.

Tuusniemen kunnan kuntastrategia on hyväksytty kunnanvaltuustossa 27.4.2015 vuosille 2015 – 2018.

### 3. VUODEN 2016 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Vuoden 2016 arviointikertomus on luovutettu johtaville luottamushenkilöille ja viranhaltijoille 15.5.2017. Arviointikertomus käsiteltiin valtuustossa 29.5.2017 § 15.

Vuoden 2016 arviointikertomuksessaan lautakunta kehotti huomioimaan mm. seuraavia asioita.

*Kunnan kiinteistöjen ja kunnallistekniikan riittävän ajoissa tapahtuvasta kunnossapidosta tulee huolehtia.*

*Kunnan tulee harkita kunnan 100 % omistamien asunto- ja kiinteistöyhtiöiden fuusioimista.*

*Kunnan tulee kaikissa toiminnoissaan huomioida elinkeino-ohjelman tavoitteet ja toimia yritysystävällisesti. Erityisesti tulisi tonttimarkkinointia tehostaa väestön vähenemisen vuoksi.*

*Työnantajan tulee tehdä henkilöstön tyytyväisyyskyselyjä riittävän usein.*

*Myös asiakas- ja asukastyytyväisyyskyselyjä on tarpeen suorittaa säännöllisesti.*

*Yhteistyötä ympäröivien kuntien kanssa tulee kehittää.*

*Luottamushenkilöille on syytä järjestää koulutusta päätöstentien tueksi.*

*Sote-uudistus astuu voimaan vuonna 2019. Tuusniemen kunnan koko toiminnassa on hyvä huomioida etukäteen sote-uudistuksen mukanaan tuomat suuret muutokset hallinnossa ja taloudessa.*

*Talousarvion realistisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja tarkkuutta.*

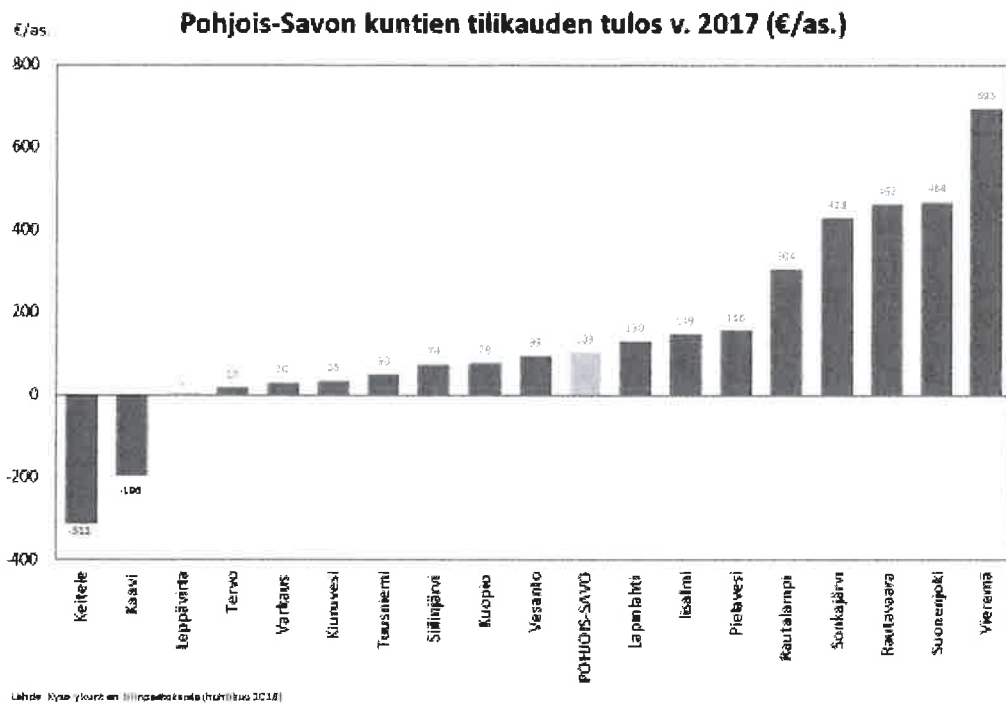
### 4. KUNNAN TALouden ARVIOINTI

#### 4.1. Taloudellisten tavoitteiden arviointi

Tuusniemen kunnan talous on ollut vakaa jo useita vuosia. Tilinpäätökset ovat olleet ylijäämäisiä lukuun ottamatta vuosia 2012 ja 2014. Kuluneena vuonna vuosikate oli 1,3 milj. euroa (1,2 milj. euroa v. 2016) ja tulos poistojen jälkeen 130.231 euroa 17.681 euroa vuonna 2016). Ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 241.347 euroa vuonna 2017 (128.796 euroa v. 2016). Kunnan verotulot alittuivat talousarvioon nähden 57.786 euroa ja vähenivät edellisestä vuodesta 3,5 %. Valtionosuudet vähenivät edelliseen vuoteen nähden 1,9 % ja alittuivat talousarvoon nähden 79.738 euroa.

Terveessä kuntataloudessa vuosikatteen tulee olla suurempi kuin poistot ja lainojen lyhennykset. Vuosina 2013, 2014 näin olikin poistojen osalta ja jälleen vuonna 2017 tilanne on jälleen kohtalaisen hyvä tältä osin. Vuosina 2015 ja 2016 vuosikate ja poistot olivat suunnilleen samansuuruiset.

Seuraavassa on kuntien tilinpäätöstietoja: Lähde: Pohjois-Savon liitto

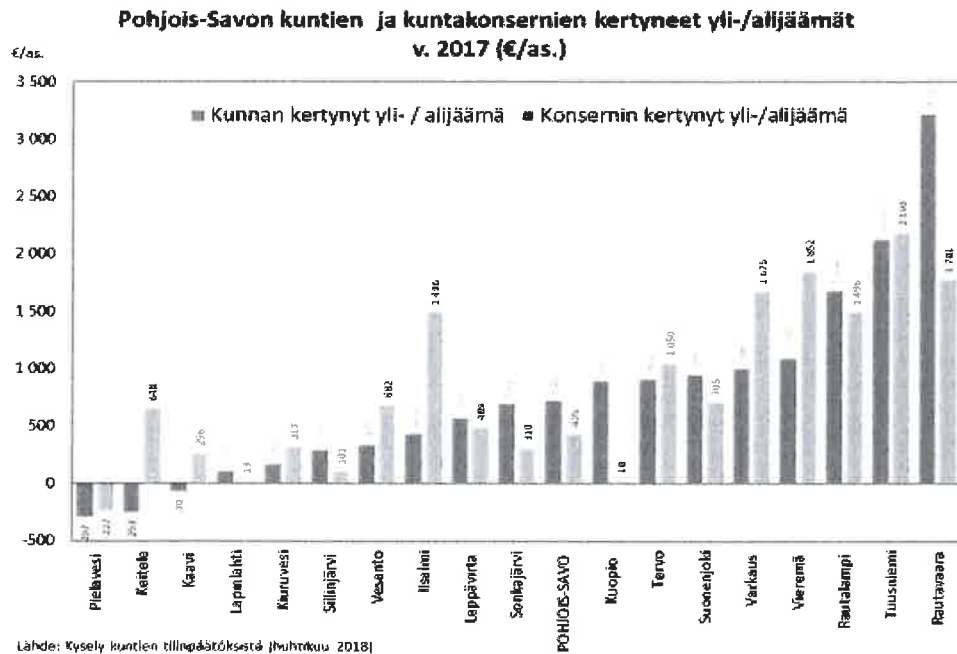


Kaaviosta käy selville, että Tuusniemen tilikauden tulos euroa/asukas on hieman heikompi kuin maakunnan keskiarvo.

*JLS*



Seuraavasta kuviosta käy selville, että Tuusniemen kunnan kertynyt ylijäämä euroa/asukas on maakunnan toiseksi korkein. Edellisenä vuonna ylijäämä oli kolmanneksi korkein.



#### 4.2. Investoinnit

Tuusniemen kunnan nettoinvestoinnit vuonna 2017 olivat 626.155 euroa (edellisenä vuonna 281.948 euroa). Investointien määrä oli suurempi kuin edellisenä vuonna. Suurimmat investoinnit olivat vesitornin saneeraus, Teboilin parkkialue ja kunnallistekniikan investoinnit.

*Huomioitavaa on, että investoinnit toteutettiin kokonaan kassavaroilla.  
Kunnan kiinteistöjen kunnossapidosta on huolehdittava ajoissa.*

#### 4.3. Lainat

Kunta oli pitkään velaton (vuosina 2002 – 2009), mutta tällä vuosikymmenellä lainamäärä on kasvanut nopeasti investointien myötä. Kuluneen vuoden lopussa lainaa oli 4,300 milj. euroa (4,925 milj. euroa edellisenä vuonna). Alhaisen korkotason vuoksi lainanhoitokulut ovat olleet alhaiset. Korkotason nousu yhdellä prosentilla tarkoittaisi n. 43 000 euron menolisäystä/vuosi.

Lainaa on nyt 1657 euroa/as (1861 euroa/as edellisenä vuonna), joka on alle maakunnan ja koko maan keskiarvon. Koko maan keskimääräinen lainamäärä on 2.933 euroa/asukas ja Pohjois-Savossa 2.826 euroa/as.

#### 5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnan tytäryhteisöjen talous on ollut vakaa ja tasapainossa, suuria investointeja ei tehty eikä konsernin ulkopuolisia lainoja ole tytäryhtiöillä. Konsernin lainankanta on 3.386 euroa/asukas (3.546 euroa/asukas edellisenä vuonna).

*Konsernille asetetut tavoitteet toteutuivat:*

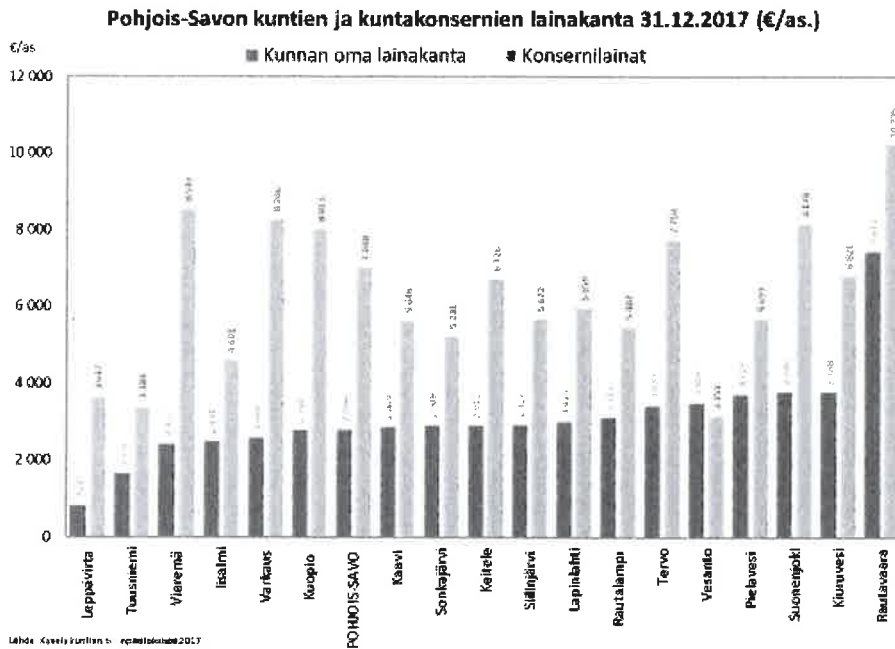
*toimintatulot toimintamenoista väh. 20%, toteuma 42,8 %*

*vuosikate poistoista väh. 100 %, toteuma 117,4 %*

*omavaraisuusaste väh. 70 %, toteuma 59,9 %*

*laina eur/asukas alle 1.500 eur/asukas, toteuma 3.386 eur/asukas.*

*Konsernin laina asukasta kohden on huomattavasti yli tavoitteen.*



Pohjois-Savon kuntien vertailussa kunnan konsernin lainat ovat pienet.

## 6. ARVIOINTI HALLINTOKUNNITTAIN

### 6.1. Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut

Keväästä 2014 lähtien elinkeino- ja kehittämispalvelut ovat siirtyneet Tuusniemen Teollisuus Oy:n vastuulle.

Satama-alueella oli vireää toimintaa kesällä 2017, Satamapaviljonki oli vuokrattu paikalliselle matkailuyritykselle, laivalla toimi kahvila ja matkailuinfo. Myös alueen muut yritykset mm. kahvio Rantamyly ja keramiikkapaja Savetar tarjosivat palveluitaan.

Tuusniemen historian toiset Kutujuhlat pidettiin Tuusniemen satama-alueella.

Yritystyöpaikkojen määrä on lisääntynyt 22. Tuusniemen Teollisuus Oy:n toiminnan ansiosta työpaikkojen määrä on lähtenyt nousuun.

Tuusniemellä työttömien osuus työvoimasta vuoden 2017 lopussa oli 15,6 %, edellisen vuoden lopussa 16,2 %.

Työpaikkojen määrä on kunnassa ollut edelleen lievästi aleneva viime vuosina mää-  
räaikaisten osalta. Yritysten määrä on ollut aleneva. Työttömyys on jonkin verran  
maakunnan keskiarvoa korkeampi. Kunta pyrkii tukemaan yrittäjiä ja työllistymistä  
Tuusniemen Teollisuus Oy:n avulla.

Kunnassa toimii liikenneturvallisuus-, hyvinvointi- ja maaseudun kehittämisen työ-  
ryhmät.

Vuosille 2015-2017 kunta on laatinut elinkeino-ohjelman.

Alueellisen elinkeinokehittämisen keskeiset tavoitteet ovat olleet:

- monipuolisen elinkeinorakenteen ja toimivien markkinoiden kehittäminen
- yritystoimintaympäristöä parantavien kärkihankkeiden toteuttaminen
- alueen kilpailukykytekijöiden tunnistaminen ja tehokas hyödyntäminen
- kuntatason yritysystävällisyys ja vetovoimainen julkisuuskuva
- sekä viihtyisä ja vetovoimainen kuntakeskus.

*Kunnan tulee kaikissa toiminnoissaan huomioida elinkeino-ohjelman tavoitteet ja  
toimia yritysystävällisesti.*

*Tonttimarkkinointia tulee tehostaa väestön vähenemisen vuoksi (v. 2017 vähennys oli  
52). Tässä ei ole päästy tavoitteisiin.*

## 6.2. Hallinto ja henkilöstö

Johtavista viranhaltijoista täytettiin seuraavat virat: kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja  
sivistysjohtaja. Nykyinen hallintojohtaja toimii viransijaisena.

Keskushallinnon toimintaan ovat vaikuttaneet henkilöstömuutokset ja mm. talous-  
hallinnon palvelujen osalta siirtyminen Kuhilas Oy:n asiakkaaksi.

Kunta on siirtänyt ICT-palvelut Istekki Oy:n hoidettavaksi. Tässä on ollut ongelmia  
toimivuudessa ja hinnoittelussa. Kunta selvittää, mitä palveluita tarvitaan ja päättää  
sopimuksen jatkosta sen mukaisesti.

Nuoria työllistettiin 33 (ed. vuonna 29) kunnan eri hallintokuntien ja yksityisten palvelukseen. Asetettuun tavoitteeseen ei päästy.

Joukkoliikenteen kymppikyytipalvelu on toiminut edelleen, ja se on ollut tarpeellinen. Käyttäjien määrä on lisääntynyt edellisestä vuodesta, v. 2017 961 kpl, v. 2016 835, v. 2015 986, v. 2014 1012.

Kunnan henkilöstön keski-ikä on 49,9 vuotta (koko maassa 47,9). Sairauspoissaolot ovat vähentyneet, mutta ovat edelleen korkeat etenkin sosiaali- ja terveysalalla.

Sairauslomat kunnan henkilöstössä vähenivät verrattuna edelliseen vuoteen ollen kuitenkin edelleen keskimäärin 22,2 pv/henkilö. **Sairauspoissaolojen omailmoitusten valvontaa on tehostettava.**

13.11.2017 § 187 kunnanhallituksen hyväksymän henkilöstöohjelman 2018 – 2020 mukaan sairauspoissaolojen raja-arvot, jolloin käydään tarvittaessa kahdenkeskinen keskustelu ja yhdessä sovittavat toimenpiteet käynnistetään, ovat 4 tai useampia lyhyitä (1 – 30 vrk) sairauspoissaoloja neljän kuukauden aikana, 1 yli 15 vuorokauden yhtäjaksoinen sairauspoissaolo tai kumulatiivisesti 12 kk aikana 30 vrk tai enemmän sairauspoissaoloja.

*Taloudellisesti toimintatuotot ja -kulut alittuivat.*

*Hallinnon toimintakate (nettomenot) oli 680.176 euroa. Alitus talousarvioon nähden oli 71.026 euroa mutta edelliseen vuoteen nähden nettomenot kasvoivat 93.867 euroa. Suurin syy tähän kasvuun on lsteikin menojen lisäys.*

*Tarkastuslautakunta painottaa, että henkilöstön työhyvinvointiin ja työssä viihtymiseen on kiinnitettävä huomiota kaikilla toimialoilla.*

*Työnantajan tulee rohkeasti tarttua epäkohtiin, jotka myötävaikuttavat osaltaan sairauspoissaolojen lisääntymiseen. Tarkastuslautakunta suosittaa varhaisempaa kahdenkeskistä keskustelua sairauspoissaolojen johdosta (esim. 15 vuorokautta per vuosi) kuin henkilöstöohjelma 2018 – 2020 edellyttää.*

*Työnantajan tulee tehdä henkilöstön tyytyväisyyskyselyjä riittävän usein.*

*Tilinpäätöksen liitteenä olevalta vuoden 2017 henkilöstökertomukselta ei ilmene, onko esimiehet käyneet miten laajasti tavoite- ja kehityskeskusteluja alaisten kanssa. Lautakunta suosittelee, että esimiehet käyvät tavoite- ja kehityskeskustelut kerran vuodessa ja näistä annettaisiin tieto tarkastuslautakunnalle.*

### **6.3. Sosiaalilautakunta**

Lapsiperheille annettiin tavoitteiden mukaisesti kotipalvelua ja perhetyötä. Lastensuojelun ennaltaehkäisevässä työssä ei onnistuttu tavoitteiden mukaisesti. Lapsia oli sijoitettuna kodin ulkopuolelle 15.

Vanhuspalvelun tavoitteeksi omaishoidontuen saajien määrä oli asetettu 4 %:iin yli 75- vuotiaista, toteutuma oli 3 %. Yli 75- vuotiaiden säännöllisen kotipalvelun piirissä olevien tavoitemäärä 13 % ja toteutuma 11 %. Kotona asumisen tavoite 90 % toteutui ollen 93 %.

Hoito- ja palvelusuunnitelmat on tehty kaikille säännöllisen kotipalvelun piirissä oleville asiakkaille.

Hoito- ja kuntoutumissuunnitelmakaavakkeet uusittiin ja otettiin käyttöön Koivukodissa.

Kotipalvelussa käyttöön otettu reittioptimointi vakiintui toimivaksi työvälineeksi.

Vammaisten ja mielenterveyskuntoutujien työ- ja päivätoiminnassa saavutettiin tavoitteet. Kehitysvammaisten määrä väheni kahdella ja oli 38.

Omaishoidon tuen piirissä ovat olleet kaikki myönteisen tukipäätöksen saaneet henkilöt, hoitosopimuksia v. 2017 39 kpl (v. 2016 31 kpl).

*Sosiaalilautakunnan toimintakate (nettomenot) olivat -5.037.525 euroa, jossa alitusta talousarvioon nähden 170.608 euroa.*

*Sosiaalilautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin.*

*Kuntastrategiassa on linjattu, että sosiaalitoimen kannalta on tärkeää omaishoidon ja kotipalvelujen tukeminen.*

*Tarkastuslautakunta suosittaa, että lapsiperheille annettaisiin ennaltaehkäisevää tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.*

*Tarkastuslautakunnan mielestä kunnassa vanhustalvet toimivat erinomaisesti.*

*Mahdollisen sote-uudistuksen toteutumiseen valmistautuminen on tärkeää.*

#### 6.4. Terveystoimi

Terveystoimen eli erikois- ja perusterveydenhuollon tehtävät tuotetaan Tuusniemelle Pohjois-Savon Sairaanhoidopiirin ja Kuopion kaupungin toimesta.

Tuusniemen kunnan terveystalvet ovat olleet laadukkaita, mutta kustannuksiltaan korkeat.

Terveystoimen toimintakate (nettomenot) oli 6.913.669 euroa. ( 7.420.328 euroa vuonna 2016). Ne alittuivat budjetoidusta 579.081 euroa.

## 5.5 Sivistyslautakunta

Kertomusvuonna Tuusniemellä toimi enää yksi koulukeskus kirkonkylällä. Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä on kasvanut lähinnä kaavilaisten oppilaiden vuoksi.

Kerhotoimintaa on edelleen kehitetty oppilaiden toiveiden mukaisesti. Kerhoihin osallistui 35 % oppilaista. Tavoite 40 %.

Lukion oppilasmäärätavoite 55 ei toteutunut, oppilaita oli 47. Ylioppilaskirjoitusten tulokset toteutuivat erinomaisesti. Tuusniemen lukio on edelläkävijä sähköisessä yo-kirjoituksessa. Lukion toimintaa vahvistaa kaavilaisten oppilaiden osuus.

Sivistyslautakunnan toimintakate (nettomenot) olivat 4.038.935 euroa, alitus talousarvioon nähden 147.165 euroa.

Varhaiskasvatuksessa saavutettiin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kansalaisopiston palvelut on ostettu Kuopion kaupungilta. Toteutuneita kursseja oli 130 ja opiskelijamäärätavoite toteutui hyvin. Opetustuntien määrä alitti tavoitteen. Taloudelliset tavoitteet saavutettiin.

Kirjasto on Kuopion kaupungin hallinnoima lähikirjasto. Tuusniemen kirjaston kirjanhankinnat ovat todella hyvällä tasolla. Lainat/asukas ylittivät tavoitteen mutta asiakaskäynnit jäivät hieman alle tavoitteesta. Talous toteutui jokseenkin talousarvion mukaisesti.

Vapaa-aikatoimen pääpaino oli Kutujuhlat-tapatuman järjestämisessä. Nuorisotalon kävijämäärä ja käyntikertatavoite toteutuivat. Suojaharjun ulkoilualueelle rakennettiin Lions Clubin avustavamana 9-väyläinen frisbeegolfrata. Suojaharjun alueen ja Juojärven hiihtoladut ovat olleet hyvässä kunnossa ja aktiivisessa käytössä. Virastotalolla entisessä postin tiloissa on järjestötilat, joita myös nuoriso käyttää.



*Kunnan sivistyspalvelut ovat kunnan kokoon nähden monipuoliset ja laadukkaat.*

## 5.6 Tekninen lautakunta

Kirkonkylän asemakaavamuutokset toteutuivat. Osayleiskaavamuutokset ovat käynnissä. Kosula-Suvas rantaosayleiskaava toteutui.

Tuusniemen kunnan tonttitarjonta on edelleen monipuolinen. Palvelutuotannon kannalta tarpeettomien kiinteistöjen realisointitavoitteet eivät toteutuneet.

Keskeneräisten rakennusten omistajille tulee toimittaa kehoitus hakea lopputarkastusta. Tässä yhteydessä tulisi mainita teknisen lautakunnan mahdollisuudesta käyttää uhkasakkoa pelotteena asiassa.

Teknisen lautakunnan toimintakate (nettomenot) oli 538.086 euroa, alitus talousarvioon nähden oli 43.164 euroa.

*Tuusniemen kunnan tonttitarjonta ja kaavoitustilanne ovat hyvällä tasolla. Tonttien myyntiä on tehostettava.*

*Tarkastuslautakunta kehottaa teknistä tointa tehostamaan rakennustarkastusten lopputarkastusten suorittamista.*

*Teknisen toimen on huolehdittava kunnan kiinteistöjen kunnosta.*

*Kunnan tarpeettomista kiinteistöistä tulee luopua.*

*Kunnan tulisi harkita rakennustarkastajan tehtävien siirtämistä tekniselle johtajalle, koska kunnassa rakennuslupia tarvitsee myöntää suhteellisen vähän.*

*Kunnassa tulisi harkita talviaurauksen antamista yksityisille urakoitsijoille etenkin säästösyistä.*

*Metsästä saatava puunmyyntituotto loppuu. Tästä syystä kunnan tulisi harkita metsätilojen osittaista myyntiä.*

*Teknisen toimen palvelut pitäisi olla saatavilla myös kesäaikaan vapaa-ajan asukkaita varten.*

*Teknisen puolen tulee huolehtia riittävästä työvoiman käytöstä piha-alueiden siisteyden ja valaistuksen osalta riittävässä määrin mm. iltatapahtumien osalta.*

## 7. STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kuntastrategia vuosille 2015-2018 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 27.4.2015.

Organisaatiokaavio on päivitetty vuosittain ja se löytyy tilinpäätös- ja talousarviokirjoista.

Henkilöstöohjelma vuosille 2018 - 2020 on hyväksytty kunnanhallituksessa 13.11.2017 § 187.

*Kuntastrategian mukainen kunnan tavoitetila on " Toimiva ja elinvoimainen 2800 asukkaan peruskunta, joka tekee yhteistyötä yli kuntarajojen. Kunnan talous ja peruspalvelut ovat kunnossa ja sen elinkeinoelämä on aktiivista."*

*Strategian mukainen missio on "Kunnan tehtävän on tuottaa kuntalaisille tarvittavat peruspalvelut tehokkaasti ja laadukkaasti unohtamatta alueen kehittämistä ja elinvoimaa."*

*Strategian mukainen tavoitetila ja missio ovat onnistuneet osiltaan, yhteistyötä tehdään yli kuntarajojen, talous ja peruspalvelut ovat kunnossa.*

*Yhteistyötä ympäryskuntien kanssa tulee kehittää.*

*Luottamushenkilöille on syytä järjestää koulutusta päätöstentien tueksi.*

*Asiakas- ja asukastyytyväisyyskyselyt ovat tärkeitä strategisen työn pohjaksi.*

## 8. MUUT HAVAINNOT JA ARVIOT

Tuusniemen kunnan koko toiminnassa on hyvä huomioida etukäteen sote-uudistuksen mukanaan tuomat suuret muutokset hallinnossa ja taloudessa.

Talousarvion realistisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja tarkkuutta.

Uutena asiana oli sidonnaisuusilmoitusten käsittely. Haasteista huolimatta kaikki sidonnaisuusilmoitukset saatiin ja annettiin tiedoksi valtuustolle.

*Tarkastuslautakunta kiittää Tuusniemen kunnan henkilökuntaa, viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä hyvin suoritetusta työstä ja laadukkaista palveluista.*

TUUSNIEMEN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tuusniemellä 7.6.2018

  
Hannu Smolander  
puheenjohtaja

  
Leena Savolainen  
jäsen